

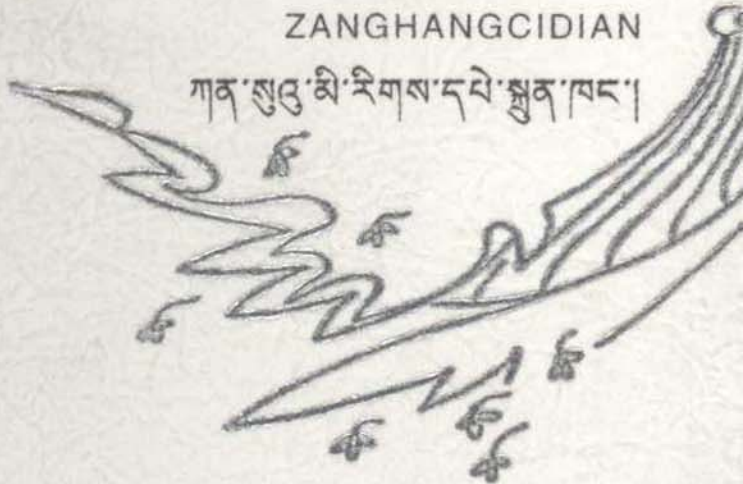

ཨ། འོད་ཀྱི་མིང་མཛོད།

藏汉词典

ZANGHANGCIDIAN

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

藏 汉 词 典

西北民族学院藏文教研组编

甘肃民族出版社

བོད་ཀྱི་མིང་མཛོད།

ལུང་ལྷན་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་བོད་ཡིག་

སློབ་དཔྱད་ཚུལ་ནས་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས།

ཀན་སུལ་མི་རིགས་དཔེ་སློབ་ཁང་།

图书在版编目 (CIP) 数据

藏汉词典 / 西北民族学院藏文教研组编. —2 版.
兰州: 甘肃民族出版社, 2004 (2007.9 重印)

ISBN 7-5421-0439-X

I. 藏... II. 西... III. ①藏语-词典②词典-藏
语、汉语 IV. H214.6

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2004) 第 037513 号

藏 汉 词 典

西北民族学院藏文教研组 编

甘肃民族出版社出版

(730030 兰州市南滨河东路 520 号)

青海省新华书店发行 天水新华印刷厂印刷
开本 787 毫米 × 1092 毫米 1/64 印张 15.375 插页 6

1979 年 10 月第 1 版

1996 年 5 月第 2 版 2007 年 9 月第 9 次印刷

印数: 46 526 ~ 50 625

ISBN 7-5421-0439-X 定价: 20.00 元

ཚཱ་མ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ།   འབྲུག་རྒྱལ་མཁམ་
མདུན་ཤོག་མཛེས་རིས།   ཞི་ཅིན་ལེན།

༡༡། ། བོད་རྒྱ་མིང་མཛོད།

རྒྱལ་ཕྱོད་མི་རིགས་སློབ་ལྟ་ཆེན་མོའི་བོད་ཡིག་

སློབ་དཔྱད་ཚུལ་ནས་ཚཱ་མ་སྒྲིག་བྱས།

ཀན་སུལ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་བསྐྱུན་ཞིང་བཟུམ།

ཐེན་རྒྱའི་ཞིན་ཏུ་པར་ཁང་གིས་དཔར།

དེབ་ཚད། རྩ་སྐྱིམ787×1092 1/64 དཔར་ཤོག15. 375 ཡིག་གུང་སྟེ28

1996ལོའི་རྩམ་སྐྱེད་པར་གཞི་གཉིས་པ་བསྒྲིགས། 2007ལོའི་རྩམ་སྐྱེད་པར་ལེངས་ལྟེན་དཔར།

དཔར་གུང་སྟེ 46,525—50,625

ISBN7—5421—0439—X   རིན་གོང་སྒོར། 20.00

འགྲེལ་བཤད་

སྒྲིག་པ་པོ་མང་པོའི་དམག་ལ་མཁོ་དང་བརྒྱན་ཆེད། སྒྲིབ་གྲུའི་
 ཉམ་ལུས་འགྲོ་བའི་གནད་ལོག ར་ཚལ་རང་འཕྲི་ཚུལ་ཡིས་1963
 ལོར་བསྐྱེད་ལེ་ལེ་བརྒྱུ་བ་པའི་སྒྲིབ་བྱིད་ཏུ་སྒྲིབ་པའི་«རྒྱ་བོད་.....
 མིང་མཚན་»ཅེས་པ་ལ་ཡང་བརྒྱུར་ཏུ་དག་བཅོས་དང་ཁ་ཚུན་བྱས་ཚོགས་
 དཔོན་གྱི་དཔེ་རྒྱན་དང་འགྲེལ་བྲིས་བྱས་པའི་འདོད་ཚུལ་ནི། བོད་ཀྱི་
 རྒྱ་བོད་ཡིག་སྒྲིབ་བྱིད་བྱེད་ཀྱི་དང་རྒྱ་བོད་ཡིག་བརྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་...
 ཆེད་ཏུ་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཅམ་ཞིག་འདོན་རྒྱུ་བྱས་པ་ཡིན།

ད་ལྟོ་མིང་མཚན་འདིའི་ནང་ཁ་ཚུན་བྱས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ནམ་
 གྲངས་དེ་སྒྲིམ་ཚུགས་ཚན་རིག་ཐད་ཀྱི་ཐ་སྲུང་གཙོ་བོ་བྱས་པ་དང་ཆབས་
 ཅིག བཟོ་ཞིང་ལས་ཚོན་སྐྱེད་དང་ཚན་རིག་ལག་ཅེས་ཐད་ཀྱི་ཐ་སྲུང་
 དང་། རྒྱན་བཀོལ་མིང་ཚིག་དང་ཚིག་གྲུང་ཁ་ལས་གྲུང་ལོས་མིང་
 འཚམ་པར་བརྒྱུས་ཡོད། དེ་བཞིན་ལྟ་སྲིད་ཡོད་པའི་མིང་ཚིག་གི་
 རྣམ་གྲངས་དང་ཁ་ཚུན་བྱས་པའི་མིང་ཚིག་གི་ནམ་གྲངས་བསྐྱེད་ལས་ན་...
 ཉིས་ཀྱི་ལྟ་སྐྱོད་བཞི་བརྒྱ་ལྟ་ཡོད།

མིང་མཚན་འདིའི་ནང་ཏུ་བརྒྱུས་པའི་མིང་དང་ཚིག་གི་ཚོ་དོན་...
 ཐད་མཚན་འགྲེལ་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་ལ་མཚན་ན། དཔེར་བརྒྱུད་དེ་གཉིས་
 ཅམ་མ་གཏོགས་ཚང་མར་རྒྱ་ཡིག་གིས་མཚན་འགྲེལ་བྱས་ཡོད། གཏམ་
 དཔེ་དང་ཚིག་གྲུང་ལའང་[རྒྱ་བོད་]ཅེས་པའི་བརྒྱུས་མིང་ཅམ་ལས་མཚན་
 འགྲེལ་བྱས་མེད། རྒྱ་ཚིག་ཐད་ཀྱི་ཐ་སྲུང་དང་ཐ་དད་པའམ་

རམ་འདེགས་ཚིག་དག་ལ [བྱ] ཞེས་གཅིག་གྱུར་ཏུ་མཆན་འགྲེལ་བྱས་...
 ཡོད། དེ་མིན་བརྗོད་ཚིག་དང་། གཡམ་བའི་རྒྱ་སྐད་དང་། སྐད་སྐད།
 རྒྱ་གར་སྐད་སྐད་ཀྱི་གཡམ་ཚིག་དག་ལའང་(བརྗོད་ཚིག་) དང་།
 (རྒྱ)། (སྐད་ཕྱི)། (རྒྱ་གར) སྐད་ཀྱི་བརྗོད་མིང་དེ་སྐོར་སྐོར་
 མཆན་འགྲེལ་བྱས་ནས་ཚིག་གི་དོ་སྙམ་བཟུལ་བའི་རྗེས་ཀྱི་ཕྱག་ཉལ་གས་.....
 བར་ཏུ་བཀོད་ཡོད། སྐད་ཇི་ལྟར་མིང་དང་། བར་ཀྱི་མིང་། ཞེས་།
 ལངས་རྒྱས་ཚིག་ལྷགས་ཀྱི་བ་སྐད་བཅས་ལ་མཆན་འགྲེལ་བྱེད་དགོས་པ་
 དེ་ལྟར་ན(སྐད) དང་། (བར)། (ཞེ)། (ཚིག) བཅས་ཀྱི་
 བརྗོད་མིང་ནམས་ལ་མཆན་བརྒྱབ་སྟེ་མིང་ཚིག་གི་གོ་དོན་བཟུལ་བའི་...
 རྗེས་ཀྱི་ཕྱག་ཉལ་གས་བར་ཏུ་བཀོད་ཡོད།

གསར་ཏུ་བརྗོད་པའི་མིང་དང་ཚིག་གི་རྣམ་གྲངས་བར་གི་བྱ་ཚིག་
 གི་ཏུ་ལ་ཀྱི་དབང་གིས་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་ཚང་
 མ་པོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལྟར་གྲུགས་འགྱུར་རྣམ་པ་བཀོད་ཡོད། དེའི་
 རྒྱུ་ཐབས་ནི། བྱ་ཚིག་ཏུ་སྐད་ལྟ་བུའི་རྗེས་སྟེ། དེའི་ཏུས་མ་འོངས་
 པ་དང་། ཏུས་འདས་པ། སྐད་ཚིག་བཅས་ཀྱི་ཡིག་གྲུགས་ཚང་
 མར་མཆན་འགྲེལ་བྱས་ཡོད་ཅིང་། བྱ་ཚིག་ཏུ་སྐད་ལྟ་བུའི་ཡིག་གྲུགས་
 གཅིག་འདྲ་ཡིན་ཡང་གོ་དོན་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཏུས་ཀྱི་འགྱུར་བ་...
 རྣམས་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་སྐོར་སྐོར་སྐོར་ནས་མཆན་འགྲེལ་བྱས་.....
 ཡོད་པ་དང་། བྱ་ཚིག་གཅིག་འདྲ་དག་གི་ཏུས་ཀྱི་འགྱུར་བའི་ཐད་
 རྒྱ་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་ཚིག་མཛོད་ནང་འདྲོད་ཚུལ་

མི་འདྲ་བ་དེ་བཙོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ། རྩ་ཚིག་འགྱུར་བའི་རྒྱན་སྒྲིལ་
 ལམ་ཁ་སྐད་ཀྱི་བཤད་སྒྲིལ་རྣམས་ཡིག་གཞུགས་འགྱུར་བ་རིགས་གཅིག་.....
 བཅུས་ཡོད་པ་ལས་གཞན་ཚང་མ་བཅུངས

མིང་མཚོན་འདིའི་ནང་གི་མིང་ཚིག་ལ་ལར་“རྒྱར་ལྟ”ཞེས་གྲིས་.....
 ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་གོ་དོན་རིགས་གཉིས་མཚོན་ཡོད་དེ། རིགས་
 གཅིག་ནི་མིང་ཚིག་དེ་དང་(ཡང་ན་སྐད་ཆ)རྒྱར་ཏུ་བལྟ་ཕུལ་གྱི་མིང་.....
 ཚིག་(ཡང་ན་སྐད་ཆ)གཉིས་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་པ་མཚོན་ཞིང་། རིགས་
 གཞན་གཅིག་ནི་མིང་ཚིག་དེ་(ཡང་ན་སྐད་ཆ)དང་རྒྱར་ཏུ་བལྟ་ཕུལ་.....
 རྒྱ་མིང་ཚིག་(ཡང་ལ་སྐད་ཆ)གཉིས་ཀྱི་དོན་འདྲ་ནའང་ཡིག་གཞུགས་.....
 མི་གཅིག་པ་མཚོན་ཡོད། རྩ་ཡིག་གི་གོ་དོན་ཚང་མ་རྒྱར་ཏུ་བལྟ་ཕུལ་
 རྒྱ་མིང་ཚིག་གི་གཤམ་ཏུ་མཚན་འགྲེལ་བྱས་ཡོད་པས་“རྒྱར་ལྟ”ཞེས་.....
 གྲིས་ཡོད་པའི་མིང་ཚིག་ཕལ་ཆེར་ལ་མཚན་འགྲེལ་བྱས་མིད།

མིང་མཚོན་འདིར་ཁ་ལྷོན་རྒྱག་སྐབས་དང་ཚོགས་དབུང་གཞིར་.....
 བཅུང་བའི་ཚིག་མཚོན་གྱི་དཔེ་དེབ་དེ་དག་ལས་གཞན། ད་ཏུང་
 1976ལོར་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས་ཚཱ་རྒྱར་བྱས་ནས་བཅུན་.....
 པའི་«རྒྱ་བོད་ཤན་རྒྱར་གྱི་ཚིག་མཚོན་»དང་། 1977ལོར་བོད་
 རྫོང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོས་བཅའ་ལས་པའི་«དེང་རབས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་
 ཤན་རྒྱར་ཚིག་མཚོན་»། རྒྱང་དབུང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་སློབ་
 ལོ་1960པའི་བོད་ཡིག་ཞིབ་འཇུག་པན་གྱིས་འདེམ་སྐྱོག་བྱས་པའི་.....
 «བོད་རྫོང་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་ཐ་སྐད་མཁོ་བཅུས་མ་ཚིག་སློབ་གསུང་.....»

འཇུག་སྒྲིལ་ཞེས་པའི་ནང་གི་ཚིག་གསལ་དང་དེའི་ཞུས་ལྟར། 1973
 ལོར་བོད་རྒྱུང་ལ་གསལ་བའི་ལྷ་ཡོན་རྩལ་ཁང་གི་འཕྲོད་བརྟེན་ཚུལ་.....
 དང་བོད་རྒྱུང་ལ་དམག་ཁུལ་ཉུ་ཚིག་ལུ་ཡི་འཕྲོད་བརྟེན་ལུ་ཡིས་.....
 བཅས་པའི་«བོད་རྒྱུང་ལ་རྩལ་རྒྱུད་ལྷན་དཔྱད་འབྲེལ་བའི་སྒྲིག་འཇགས་»།

1975ལོར་བོད་རྒྱུང་ལ་མི་སྲིད་སྒྲིག་འཇགས་ལྷན་པོའི་མཉམ་སྲུབ་ཏུ་དཔལ་.....
 པའི་རྒྱ་བོད་གན་སྒྲུབ་ལྟེ་«བོད་རང་རྒྱུང་རྒྱུང་ལ་ལྷན་སྒྲིག་འཇགས་འབྲེལ་བའི་སྒྲིག་འཇགས་»
 བཅས་ལྷན་དཔྱད་གཞིར་བཟུང་བ་ཡིན།

མིང་མཚོན་འདི་ཉིད་ལ་དག་བཅས་ལྷན་པོ་དང་ཁ་རྩོན་བརྒྱུ་བ་པ་
 ལ་ང་ཚོའི་ཚོམ་སྒྲིག་གི་ཡོན་ཚད་དམའ་བ་དང་དུས་ལྡན་ཡང་ལྷན་པོའི་
 རྩལ་ལྟེ། མིང་གི་ཐ་སྲུང་འདམས་པ་དང་ཚིག་གི་ཚོད་རྩོམ་བཟུང་བ་
 བའམ། ཚིག་གི་རོ་བོར་མཚན་འབྲེལ་བྱས་པ། ལྷན་པོའི་གི་ཡིག་
 གཞུགས་འཇུག་པ། མོ་སྲིད་ལྟེ་སྒྲིག་འཇགས་ལ་གང་དང་གང་
 ཡིན་པའི་ཐད་དེ་དང་དེར་རྩོན་ཆ་དང་ལྷན་པོའི་སྒྲིག་འཇགས་ལྟེ་དམིགས་སུ་ཡོད་
 དེས་དང་། ཐ་སྲུང་འབྲེལ་ཡང་མི་ལྷན་པོའི་ཡིད་ལྷན་པོ། ལྷན་པོའི་
 རྩོག་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལྟེ་དག་བཅས་ལྷན་པོའི་གནང་ཚོགས་ལྷན་པོའི་སྒྲུབ་.....
 བཅས་ལྷན་པོའི་ནས་པར་དུ་རྩལ་རྒྱུད་ལྷན་པོའི་ལྷན་པོའི་ཡིད་ལྷན་པོ་དང་ཚོས་
 རེ་བ་ནན་ཚོ་ལྷན་པོའི་ཡིད། མིང་མཚོན་འདིར་དག་བཅས་དང་ཁ་
 རྩོན་ལྷན་པོའི་སྒྲུབ་ལྷན་པོའི་སྒྲིག་འཇགས་ལྷན་པོའི་ལས་ཁུལ་དག་གི་རྩོག་
 བསམ་ནས་དག་གི་རྩལ་རྒྱུད་དང་ལྷན་པོའི་མཉམ་སྲུབ་པས། འདིར་དམིགས་
 ལྷན་པོའི་དང་ལྷན་པོའི་ཐག་པོ་ནས་བཟུང་བྱིན་ཆེ་ལྷན་པོའི་ཡིད།

ལྷན་པོའི་སྲིད་སྒྲིག་ལྷན་པོའི་ཡིག་སྒྲིག་དཔྱད་ཚུལ་ནས་

前 言

为了满足广大读者的需要，我们在院党委领导下，将我组一九六三年编印的教学用的《藏汉词典》，重新进行了修订和增补，正式出版发行，用意在为藏语文教学和藏汉翻译工作，提供参考。

这部词典，这次增补的词目，是以社会科学方面的词语为主，同时也适当选收了部分工农业生产、科学技术术语和一些常用的词汇与短语。全书在原有 16,300 余条词目基础上，增补了 9,100 余条，共计为 25,400 余条。

词典中关于词义的注释，除个别例句外，均用汉语。词性方面，分为十一类，即名词、代词、形容词、数词、量词、动词、副词、连词、介词、助词、象声词。分别以〔名〕、〔代〕、〔形〕、〔数〕、〔量〕、〔动〕、〔副〕、〔连〕、〔介〕、〔助〕、〔象〕等略语，括注于汉义注释之前。短语成语也都只注一略语〔语〕。动词中的自动式、他动式和助动词，则统一注成〔动〕。另外古语和借汉语、蒙古语、梵语等借词，则以(古)、(汉)、(蒙)、(梵)等略语分别括注于词性注释之后。药物名、病名、尊称、佛教术语需注明时，则以(药)、(病)、(敬)、(佛)等略语，括注于词义注释之后。

新收词目中，凡有时态变化的动词，均按藏语文原动词时态变化形式。其编排方法是：在现在式的词条后，把它的未来式、过去式和命令式词形全部注出。同一现在式动词词形，因含义不同，而有两种时态变化的，则分别注出；同一动词，其时态变

化，各家辞书主张不一的，则按动词变化常规，或按一般口语习惯，只收一种变化形式，其余一概从略。

在词典中，有些词条，注有“参看”字样者，表示两种含义：一种表示该词（或语）与被参看的词（或语）为同义词（或语）；一种表示该词（或语）与被参看的词（或语）为同词异体。因汉义均已在被参看词条下注出。注有“参看”字样的词条，注释一般从略。

这部词典增补时，除原来参考的辞书外，还参考了一九七六年民族出版社编译出版的《汉藏对照词汇》；一九七七年西藏民族学院编的《现代藏汉词典》；中央民族学院六〇级藏文研究班选编的《旧式公文选》中的生词和附录；一九七三年西藏自治区革命委员会卫生局、西藏军区后勤部卫生处编的《西藏常用中草药》；一九七五年西藏民族学院翻印的汉藏对照《西藏自治区地名册》。

这部词典的修订和增补，由于编辑水平和时间关系，无论在选择词汇、解释词义、注明词性、动词变化和编排次序等方面，都存在着缺点和值得商榷之处，甚至可能还有错误。我们殷切希望广大读者予以指正以便以后再行改订。在修订和增补过程中，我们得到了兄弟院校和单位的热情支持和鼓励，在此特表衷心的感谢！

西北民族学院藏文教研组

1978年2月25日

གཞི་རྒྱུ་ལི་གེ་ལོ་ལོ་དཀར་ཆག

ག	མ	44	མཁ	116	དཔ	168	ལ	206
	མ	46	མཐ	118	འཔ	169	འཔ	211
ཐ	ལ	59	མའ	118	འཐ	170	འཐ	212
ཐ	ལ	72	འཔ	119	འཔ	170	འཔ	213
ཐ	འཔ	74	འཐ	123	མཔ	171	འཐ	214
ཐ	འཐ	74	འའ	125	མཐ	174	འཐ	214
ཐ	འཔ	74			མཐ	174		
དཐ	འཐ	75	པ		འཔ	175		
དཐ	འཐ	77	པ	129	འཐ	179	འ	216
འཔ			པ	143	འཐ	181	དའ	224
འཐ	པ		པ	145	པ	185	མའ	227
འཐ	པ	78	པ	146	ཐ	187	འ	230
འཐ	པ	91	པ	154	པ	198	འ	233
ཐ	ཐ	102	དཔ	160	པ	198	འ	233
ཐ	པ	107	དཐ	167	ཐ	204	འ	238

འཇ 239	འཇ 304	ཉ 360	ཏ 458	འ 514
མ	ཉ	འཏ 368	ཏ 462	ཏའ 515
མ 240	ཉ 306	འཏ 369	ཏ 466	ཏའ 521
མམ 245	ཉ 307	འཏ 370	འཏ 470	ཏའ 523
མམ 250	མཉ 319	ཏ	འཏ 472	ཏ 523
མམ 253	མཉ 323	མ 372	འཏ 472	ཏ 524
མ	མ 324	མམ 394	ཉ	ཏ 531
མ 259	མ 327	མམ 401	ཉ 474	ཏ 537
མམ 281	འམ 334	ཏ	མཉ 488	ཏ
མམ 285	འམ 335	ཏ 406	མཉ 494	ཏ 541
ཏ	ཏ	ཏ 407	མ 496	ཏ 552
ཏ 289	ཏ 338	ཏ 427	མ 500	ཏ 552
ཏམ 292	ཏ 342	མཏ 435	མ 507	ཏ 563
ཏམ 293	མཏ 342	འཏ 440	འམ 507	ཏ 565
ཏ 300	འཏ 349	མཏ 444	འམ 507	ཏ 568
ཏ 303	ཏ 350	ཏ 447	འམ 508	ཏ 570
	ཏ 356	ཏ 455	ཏ	ཏ
			ཏ 510	ཏ 575

५	589	५५	675	५	709	५	846
५	599	५	675	५	722	५	849
५	606	५	679	५	727	५	५
५	612	५	679	५		५	५
५	618	५	683	५		५	851
५	622	५	684	५	731	५	852
५	622	५		५	731	५	५
५	628	५		५	734	५	५
५	632	५	686	५	738	५	५
५	638	५	688	५	742	५	५
५	639	५	691	५		५	५
५	639	५	695	५		५	५
५	643	५	697	५	743	५	५
५	645	५	704	५		५	५
	५	५	706	५		५	५
		५	706	५	745	५	५
५	648	५		५	745	५	५
५	668	५		५	757	५	५
५	670	५	707	५	763	५	५

བསྐ 946	ཏ 947	ཏ 952	ཨ
ཏ	ཏ 948	ཏ 954	ཨ 961

དཀར་ཆག

འགོ་བརྗེད 3

གཞི་ཅི་ཡི་གཞི་དཀར་ཆག..... 9—12

མིང་མཛད་དམས ..... 1—968

目 录

前言	7
基本字目录	9—12
词典正文	1—968